

KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE LIBERECKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V LIBERCI

Husova tř. 64, 460 31 Liberec 1, P.O.Box 141, tel. 485 253 111, sekretariat@khslibc.cz, ID nfeai4j, IČ 71009302

V Liberci 27. července 2017

Tisková zpráva

SVĚTOVÝ DEN HEPATITIDY – 28. ČERVENEC

Virové hepatitidy („žloutenky“) je skupina onemocnění způsobena několika druhy virů. Podle toho rozlišujeme sedm typů - A, B, C, D, E, F, a G. Ty se od sebe liší způsobem přenosu, příznaky, závažností i následky. Nejrozšířenější jsou typy A, B, C a v poslední době se u nás objevuje i typ E.

Proti virovým hepatitidám A, B je možná aktivní imunizace – očkování. Očkovací látky jsou dnes na vysoké úrovni kvality a navozují dlouhodobou ne-li celoživotní imunitu. Chrání bezpečně nejméně deset let. Jejich aplikace ale musí předcházet nákaze.

TYP	Rok 2015		Rok 2016		K 21.7.2017	
	LK	ČR	LK	ČR	LK	ČR
VHA	91 (20,7)	724 (6,87)	146 (33,2)	930 (8,81)	15 (3,42)	267 (2,54)
VHE	14 (3,19)	412 (3,91)	16 (3,64)	339 (3,21)	8 (1,82)	211 (2,01)
VHB AKUTNÍ	4 (0,91)	89 (0,84)	2 (0,45)	73 (0,69)	0	36 (0,34)
VHC AKUTNÍ	11 (2,51)	116 (1,10)	5 (1,14)	123 (1,17)	1 (0,23)	51 (4,48)

V závorce je uvedena relativní nemocnost tj. přepočet na 100 000 obyvatel.

Virová hepatitida A

Je to nejrozšířenější typ „žloutenky“ (VHA). Vyskytuje se po celém světě. Nákazu vylučuje nemocný stolicí a její trvalá existence je vázána na skupiny lidí žijících ve špatných hygienických a socioekonomických podmínkách. Zde virus přežívá dlouhodobě a představuje neustálou hrozbu pro ostatní, bez rozdílu zda jsou bohatí nebo chudí a v jakých podmínkách žijí. Onemocnění se může mezi lidmi šířit kontaktem tzv. případ od případu („cestou špinavých rukou“). Rychlost šíření je u tohoto způsobu pomalý, rozsah postižení menší. Rozhodující roli zde sehrává úroveň hygienického standardu a způsob života. Za vhodných podmínek se může virus VHA dostat do potravin nebo pitné vody. Dochází k rozsáhlým epidemiím, s postižením velkého množství osob, bez ohledu na to kde a jak žijí. Určitě ale neonemocní lidi, kteří jsou vůči nákaze imunní (odolní). To jsou jednak ti, kteří kdysi onemocněli, protože prožití onemocnění VHA zanechává celoživotní imunitu. Nebo ti, kteří ji získali po očkování.

Významnou roli při rozšíření nákazy na velké vzdálenosti hraje cestování. Při návštěvě zemí s nižším hygienickým standardem je důležité zvážit konzumaci potravin z neznámých zdrojů (tržiště). Jako syrových salátů, zeleniny, ovoce, zmrzliny, mořských plodů v syrovém nebo polosyrovém stavu (nebezpečné jsou obzvláště ústřice), všeobecně pokrmům nedostatečně tepelně upraveným. Opatrnost je nutná i při používání vody z místních veřejných zdrojů. Bezpečná je voda „zaručeně originálně balená“. Je dobré se řídit základním pravidlem Světové zdravotnické organizace pro přípravu potravy v exotických zemích: "převařit, upéct, oloupat, nebo nechat být". Důležité je dodržování osobní hygieny - samozřejmostí je časté **mytí rukou** po použití toalety a před jídlem.

Hrozba onemocnění VHA je aktuální i v našich podmínkách. Poukazuje na to rozsáhlá epidemie, která postihla občany Jablonce nad Nisou a blízkého okolí a ve které v době od srpna 2015 do dubna 2017 onemocnělo 186 osob.

Virová hepatitida E

Způsobuje ji (VHE) jiný virus než u VHA. Cesta přenosu, klinické projevy a následky jsou ale velice podobné. Platí i stejný způsob prevence. Na rozdíl od VHA ale:

- nedá se proti ní očkovat,

- objevila se u nás teprve nedávno, bývala záležitostí především rozvojových zemí,
- postihuje také zvířata, konkrétně prase; může se významně šířit prostřednictvím vepřového masa nedostatečně tepelně upraveného (domácí zabíjačky...).

Virová hepatitida B a C jsou nákazy, u kterých je virus obsažen v krvi nemocného člověka a následkem onemocnění bývá často celoživotní nosičství. Nosič je v podstatě relativně „zdravý“ jedinec, který je významným zdrojem nákazy, zejména když o svém nosičství neví. Tak tomu bývá v bezpočtu případů v rozvojových, pro nás exotických zemích. Trvalé zdravotní následky po těchto nemocích mohou být závažnější než u skupiny A a E.

Virová hepatitida B

Virus VHB je obsažen v krvi infikovaného jedince. Může se přenést například transfuzí krve, ošetřením poranění ve zdravotnických zařízeních špatné hygienické úrovně, tetováním, piercingem, také použitím zubního kartáčku či holicího strojku od nakažené osoby...Zvláště významně se může uplatnit přenos pohlavním stykem a nitrožilní aplikace drog Riziko nákazy mimořádně stoupá při dovolených v zahraničí, zejména v zemích s nižším hygienickým standardem.

U preventivních opatření platí následující pravidla:

- Nikdy by nemělo dojít ke společnému používání kartáčku na zuby, holicího strojku, depilátoru, manikúry, ručníku či jiných osobních předmětů, které by mohly být kontaminované krví.
- Při aplikaci injekcí (včetně drog u narkomanů) nesdílet s nikým dalším jehlu, stříkačku, roztok drogy či injekčního přípravku. Rány a oděrky krýt obvazem nebo náplastí.
- Neprovádět tetování nebo piercing nesterilními pomůckami. Tetování jako suvenýr z letní dovolené představuje zvýšené riziko.
- Úklid prostor a ploch potřísněných krví provádět tak, že místo okamžitě překryjeme mulem nebo vatou namočenou v desinfekčním roztoku účinném na viry (postupovat dle návodu výrobce) a poté očistíme obvyklým způsobem. Vše provádět v jednorázových ochranných rukavicích.
- Prádlo, ručníky potřísněné krví skladovat v uzavřeném plastovém pytli, prát s vyvářkou nebo při nižších teplotách za použití přípravku určeného k desinfekci prádla
- U sportů, kde se předpokládá krvavé poranění dutiny ústní či kolem úst, mít vlastní láhev, kelímeček, skleničku na pití.
- K zabránění sexuálního přenosu doporučujeme užívání preservativů.

Nejefektivnějším způsobem je očkování.

Virová hepatitida C

Virus VHC je obsažen v krvi infikovaného jedince. Cesta přenosu, klinické projevy a následky jsou ale velice podobné s VHB. Platí i stejný způsob prevence. Na rozdíl od VHB ale:

- proti této nákaze v současnosti nelze očkovat,
- u většiny nakažených probíhá onemocnění bez příznaků.

Ostatní zmíněné hepatitidy – D, F a G nemají zatím ve větším měřítku praktický význam.

Základní klinické projevy onemocnění jsou u všech hepatitid podobné: převažuje nechutenství, neurčité žaludeční obtíže, nevolnost, bolesti břicha. Ikterus (žluté zbarvení kůže, sliznic, očních spojivek), stolice nemocných má světlou barvu, moč je naopak výrazně tmavá. Nemocný je ohrožen jaterní cirhózou a jaterním selháním. Navíc představuje zdroj nákazy pro své okolí. Je proto důležité včas vyhledat lékařskou pomoc.

Zuzana Balašová
tisková mluvčí KHS LK